

INDLEDNING

Formålet med et inkluderende forældresamarbejde

Der findes masser af aktiviteter, portaler og forslag til, hvordan man kan styrke forældresamarbejdet. Alligevel ser vi igen og igen, at det er svært at få alle forældre med, og i løbet af skoletiden falder mange fra. Sideløbende kører en diskurs om et anspændt skole-hjem samarbejde, hvor forældre møder pligtskyldigt op, og skolen slider på forældrenes overskud.

Det er vigtigt at få alle forældre med og at sikre, at de kan deltage i deres barns, i klassens og i skolens liv på måder og i et omfang, hvor de føler sig tilpas og oplever at høre til.

Udgangspunktet er, at jo stærkere relationerne og samarbejdet mellem skole og forældre er helt fra skolestart, desto bedre står alle, når noget bliver svært i klassen eller omkring det enkelte barn.

De voksne træder en sti for børnene

Når børn begynder i skole, begynder en mangeårig dannelsesrejse for både dem og deres forældre.

Et barns trivsel, læring og udvikling er betinget af muligheden for at kunne interagere med andre og tage del i skolens fællesskaber. På den måde udvikler barnet sig og danner en personlighed.

Derfor er det centralt at støtte barnet i at tage del i og forholde sig åbent til sin skole og de børn og voksne, man er sammen med i løbet af dagen.

Når forældrene går forrest og møder skolen og fællesskabet med åbenhed og nysgerrighed, træder de en sti, som giver børnene gode betingelser for at trives, lære og udvikle sig.

Et skærpet blik på det eksisterende samarbejde

Skole og hjem må således møde hinanden i rammer, der fremmer åbenhed og nysgerrighed på forskellige måder.

Disse rammer skal skolen som udgangspunkt facilitere, men tanken med dette materiale er ikke, at den enkelte skole eller medarbejder skal bruge mere tid eller flere ressourcer på skole-hjem samarbejdet.

Målet er at skærpe skolens blik for, hvordan man i højere grad kan involvere og engagere forældrene i dét, der allerede gøres.

Af samme årsag tager materialet afsæt i møder og aktiviteter – også kaldet samarbejdsarenaer – som allerede eksisterer på langt de fleste skoler.

Man kan nå mange - men ikke alle

Det inkluderende forældresamarbejde kan ikke afvæbne alle konflikter eller vække lysten til deltagelse hos alle forældre.

Der vil højst sandsynligt fortsat være situationer, hvor forældre/skole eller forældre/forældre oplever udfordringer i at møde og kommunikere med hinanden. Her må andre konfliktnedtrappende værktøjer i brug.

Der vil formentlig også fortsat være forældre, hvis nysgerrighed overfor skolen er svær at vække. Her kan man være nødt til at være mere insisterende og målrettet i forhold til at få alle med.

INTRODUKTION

Nøgleordet er dannelse

Dannelse er en vigtig del af folkeskolens opgave, og man taler om skolen som en dannelsesrejse.

I korte træk handler dannelse om at blive en del af noget større - fx at få kendskab til et nyt fag eller at indgå i forskellige fællesskaber.

Dannelse forudsætter, at man åbner sig for noget nyt og for andre mennesker, og at man lytter og forholder sig anderledes, end man plejer. Dannelse handler således om ligeværdighed, dialog og medansvar. Dermed træner man en inkluderende indstilling og lærer at møde sin omverden med åbenhed og nysgerrighed.

Forældre har betydning for, hvordan børnene møder skolen og fællesskabet med åbenhed og nysgerrighed - men forældrene påvirker og påvirkes også selv af skolen og de relationer, de indgår i.

Forældrene er således med på børnenes dannelsesrejse som et understøttende bagland, der inspirerer og motiverer børnene.

Podcast om dannelsesrejsen

Hør mere om dannelse og samskabelse i skolen i podcasten "Samskabelse mellem skole og hjem, der understøtter børns dannende og inkluderende fællesskaber". Værter er lektor Lars Geer Hammershøj fra Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse (DPU) og projektleder Kirsten Birk Lassen. Du finder podcasten på skole-foraelldre-kbh.dk

VELKOMMEN I SKOLEN

- en dannelsesrejse for alle

Plakat med de arenaer, hvor samskabelsesmodellen kan styrke forældresamarbejdet. Plakaten kan bestilles online. Se side 25.

(Illustrator: Karen Borch)

VÆRKTØJER

Evalueringssguide: Tegn på et inkluderende samarbejde

Her er en række forskellige tegn, som kan vise, om I lykkes med samskabelsen, og om der er en dannelsesproces i gang.

De tegn, vi kigger efter, har ofte med stemninger, følelser og erfaringer at gøre. De kan også handle om ændret praksis eller nye måder at tænke, handle eller forholde sig på.

Guiden er et nyttigt værktøj til evaluering af samskabende aktiviteter eller initiativer, og er også oplagt at bruge allerede, når I planlægger arbejdet med en arena. Her kan det være en rigtig god idé at definere, hvad I særligt ønsker at lykkes med i det inkluderende forældresamarbejde.

FOR ÆLDRENE

Tegn på øget åbenhed, nysgerrighed og lyst til at tage del:

- lader til at føle sig hjemme/godt tilpas i skolen
- giver positiv feedback, viser begejstring, munterhed og glæde
- taler med oprigtighed og ærlighed
- giver i højere grad udtryk for undren end for utilfredshed
- forsøger at forstå og tage andres perspektiv
- giver udtryk for tvivl eller ændrede holdninger
- forsøger at indtænke fællesskabet og alle børn i dét, de siger og gør.

Hvad er samskabelse?

Man kalder det samskabelse, når ligeværdige aktører skaber noget sammen. Det kan være, at man løser en udfordring, inspirerer hinanden eller skaber noget helt nyt sammen.

I det inkluderende forældresamarbejde er samskabelse rettet mod at understøtte børnenes lyst til at gå i skole og være en del af et godt klassefællesskab.

MEDARBEJDERNE

Tegn på øget åbenhed, nysgerrighed og lyst til at samskabe:

- glæder sig over/med forældrene
- griner med forældrene
- har tillid til, at forældrene kan rumme udfordringer i børnegruppen og favne hinandens børn
- lytter og stiller spørgsmål.

BØRNENE

Tegn på, at de er en del af dannende fællesskaber

Det kan være svært at aflæse det samskabende forældresamarbejde direkte i trivselstegn hos børnene i form af venskaber, deltagelse og glæde. Men måske kan I se tegn som fx disse:

- Børnene leger på tværs og leger andre lege sammen.
- Stemningen i klassen er generelt bedre, og der grines mere sammen.
- I klassen er børnene generelt modigere - de tør sige mere og stiller sig oftere frem.

Hvis det er svært at se direkte tegn på bedre trivsel, kan I holde øje med, om børnene bemærker forældrenes deltagelse, fx ved at de:

- er nysgerrigere på, hvad forældrene har lavet
- fortæller med lys i øjnene, hvad forældrene har lavet i en skole-arena
- griner/glædes ved at få fortalt, hvad forældrene har lavet til et forældrearrangement.

VÆRKTØJER

Sådan kommer I godt i gang

1

Involvér teamet

Tal om de fordele og udfordringer, I som team ser ved at styrke et inkluderende forældresamarbejde.

2

Studér modellen

Læs om samskabelsesmodellens ideal og 3 principper som inspiration til og afsæt for teamets videre arbejde.

3

Vælg en arena

De 9 arenaer er oplagte anledninger til at få forældrene med i skolens hverdagsliv og fællesskab. Antagelsen er, at jo flere arenaer man indtænker, jo bedre får man alle inkluderet. Udvælg til en start én arena, hvor I ser et potentiale.

4

Læg en plan

Brug samskabelsesmodellen og inspirationsmaterialet til nøje at planlægge, hvordan I vil tilrettelægge arenaen. En central pointe med modellen er, at hver arena er en anledning til samskabelse af forældresamarbejdet. Derfor er det vigtigt at sikre en fælles forståelse af, at både forældre og personale er medskabere af arenaen - altid faciliteret eller understøttet af skolen.

5

Sæt succeskriterier

Hvordan kan I se, at jeres arbejde med at samskabe arenaen virker, som I havde tænkt det? Brug evalueringsguiden på side 7 som inspiration til at definere, hvilke tegn I gerne vil se blandt jeres forældre, børn og personale.

”Jeg har, efter vi har sat fokus på samskabelse, fået mere fokus på det, jeg siger. Jeg gør det på en anden måde. Jeg er mere bevidst om, at jeg skal sørge for at lægge kontrollen mere fra mig. Forældrene får mere ejerskab.”

Børnehaveklasseleder

”Modellen inspirerede os til at flytte fokus fra, at vi skulle informere til i stedet at gøre noget aktivt. Fokus flyttede sig fra hvem mener noget om hvad, til at vi har et fællesskab, og hvad vil vi med det?”

Skoleleder